

DUNA VIDEKE

(PAKSI LAPOK)

KÖZMŰVELŐDÉSI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Előfizetési feltételek:

Egy évre . . . . . 6 ft — kr.
 Hat hónap . . . . . 3 ft — kr.
 Három hónap . . . . . 1 ft 50 kr.

Előfizetési díjak postaköltséggel együtt

Magyarországon 10 krajczával kevesebb a hivatkozottakban.

Megjelenik minden hétfőn.

Hirdetések díjtételnek:

Másfél Antal, Goldberger A. V. és Eckstein Barnát Budapesten.

Nyugtatásos postaköltséggel együtt egyenként 7 kr., háromhónapra 8 kr., többhónapra 9 kr. érkezik.

A hirdetésnek minden napjának külön díjtétel van.

Valamint az előfizetésben levő hirdetés díjaitól is mentesülnek azok a hirdetések, amelyeknek a szerkesztőség részéről különösen nagy hasznuk van.

A párbaj erkölcsstani szempontból.

— (Második közlemény.) —

Ime, ezen vallási mysticismus lengte át a középkor összes többi intézményeit, közöttük a lovagias társadalomnak egyik kiváló tényezőjét, a párbajt is. Istenalapra vala ez fektetve akkor, a mennyiben annak eldöntése és kimenetelét Isten beleavatkozása és akarata közvetlen kifizetésének tekintették; e kor felfogása szerint nem az emberi erő, hanem ama érzékünkön-felüli égi hatalom szolgáltatja itt ki az igazságot, mely egyszerre mind a küzdőknek fegyvereit is vezette és irányította. Es ily szempontból, ily alapon, ily elmélettel, ily klausulával a párosviadal a középkornak méltán jogos intézménye lehetett, — hiszen benne nem a durva erőszak, egyedül egy felsőbb, egy láthatatlan bíró ítéletét keresték és tisztelték.

A XIX-ik század, a mivelttség és felvilágosultság századában, persze, megváltoztak ezen nézetek s velők együtt megváltozott a párbajnak magának erkölcsi s így — világos — jogi szerep-köre is.

Az eleinte oly biztos religiói alapon fekvő intézmény átváltozott teljesen világivá s ha előbb a lelki üdvösség és árnyaltalan lovagi-jellem egyik támaszát képezte, most beletúrta magát a socialismus minden ereibe, templomtól le a — bordélyházakig. — Nem ismerve felebaráti szeretetet, nem morált, nem vallást, nem egyéni tekintélyt, nem törvényt, nem Isten, nem embert, valóságos ruh módjára méltelyezi meg mai nap e nagyvárosi hóbort, e feltűnő vágyó viselkedés s inkább vakmerő szemtelenség, mint méltán érdemes bátor

ság a társadalomnak minden rendű és rangú rétegeit, fent és alant, mágnás és czimzetes nemes, öreg és ifju, gazdag és szegényt egyforma lelkesültséggel, egyaránt.

A középkor ratiójával szemben jelenünk, tagadhatatlanul, tisztán materiális irányu; materiális még oly dolgok és oly esusokban is, a midőn — ha szabad magam úgy kifejeznem — e bizar s a philosophiából az életre dedukált francia encyclopedismus nem hasznára, csak kárára van meg még saját magának is. Furcsa dolog volna pl. politikai téren avult, ütött-kopott, poltron jellegű invariációkkal meg akarni alapítani egy, a jelennek méltó nemzeti chauvinismust, de semmiesetre sem furcsább, mint a párbajnak elmélete modern felfogásaink szerint. Századunk e tekintetben teljesen szakított a hagyománynyal, „succesere novi, veteres migrate coloni“ — jelentünk eme vergiliusi jelszóval lépett ki napjainkban a párosviadal terére.

Honi törvényeink, igaz, megszorították ártalmas szerep-köre terjedésével ezen intézmény jogi méltányosságát, de sajnós, mint sok egyébnél, itt is csak papírra tett néma szó maradt a törvény, kiáltás a pusztába, holt betű, melynek foganatosítására, úgylátszik, keveset teszünk magunk, de keveset tesznek még a tevére hivatott, illetékes jogi-közegek is.

Lásuk előbb a törvényt magát.

A párbajt tételes jogi szempontból az 1878-iki V-ik t. cz. 293—300 §§-ai írják körül az említett büntető-törvény XIX-ik fejezete értelmében a párosviadal „vétek“ s következményei ugyane t. cz. XX-ik feje-

zetének „A testi sértésről“ szóló 301—313 §§-ai értelmében büntetendők meg.

1878. V. t. cz. 293 §. Valakinek kihívása párviadalra, ugyazintén e kihívás elfogadása: vétséget képez és 6 hónapig terjedhető államfogházzal büntetendő. (A vétek és bűn közötti tételes jogi distinctiót az 1878. büntető-törvény az egyes esetekre vonatkozólag külön-külön állapítja meg.)

294. §. „Az előbbi §-ban meghatározott büntetéssel büntetendők a segédek, valamint azok is, a kik a kiegyezést megakadályozzák.“ (300 §.)

295. §. „A ki valakit párviadalra egyenesen buzdít, vagy azért, hogy mást ki nem hí, vagy a kihívást el nem fogadja, megvetéssel fenyeget: egy évig terjedhető államfogházzal büntetendő.“

296. §. „A ki párviadal megkezdésére fegyveresen kiáll: egy évig terjedhető államfogházzal büntetendő.“

297. §. „Ha a felek a párviadaltól elállottak, senki sem büntetendő.“

298. §. „A ki ellenfelét a párviadalban megsebesíti: két évig terjedhető államfogházzal büntetendő.“

Ha a megsebesített fél testének valamely tagját, vagy érzékét elveszítette, vagy ha a félnek a megsebesítésből gyógyíthatatlan sérülése származott: a büntetés három évig terjedhető államfogházzal büntetendő.

A ki pedig ellenfelét a párviadalban megölte, habár halála nem rögtön következett is be: öt évig terjedhető államfogházzal büntetendő.“

299. §. „Azon párbajvivő, a ki a párviadalnak szokásos vagy kölcsönös egyetértéssel megállapított szabályait megszegte, és annak következtében ellenfelét megölte:

A „DUNA VIDEKE“ TARCZAJA.

A barna szemek.

Ellendarab a „Kék szemek“-re.
 (A költő kiadatlan műveiből közli: CHALUPKA REZSŐ)

Mit kesergtek barnaszemek,
 Orczavánások mért szomorú?
 Mért leveretvék kedvetek? — oh mért
 Szivetekben e barna ború?
 Csál-dana volt, mi lelketek éré,
 Szégyen azonnal hinni neki;
 Szógszemű szépek csókot ez ajkra!
 S én jövők értetek ellene ki.
 Lám dicsőülten néznek a szókék,
 Vig szemekben villog az égkék:
 Most csillapuljon minden öröm,
 Két szemek ellen hosszú pöröm!

Csalfa s azért kék csillagos arczód
 Te szivet-orzó büszke remény!
 Mert hazugúl földhivod egdedbe
 Azt, kihez álnok sorsa kemény.
 Tőlem odább állj! Mind pokol a kék —
 Főlleled abban mind, mi csáló;
 Féltre te légy csak messzi vezérem
 Oh komoly arczú égi való.
 Im mi az élet? im mi a pálya?
 Nemde sötétség sűrű homálya?
 És ti borongó barna-szemek
 E szomoró élet képezitek!

A kelevény kék; kék az irigység;
 Kék az ijedtség; kék a halál;
 S kedvet ezen négy rémi körében
 Szógszemű lányka szólj: ki talál?
 Barna a sirhon — s így szemed is sír,
 Lelkemet abba bétemetem;
 Barna az éj is — s benne az álom
 Rólad, oh Noldim, tiszta nekem.
 Barna magyar szín; Gallus az ég-kék,
 Bújjatok el hát kékszemű szókék!
 Üdv ti belétek nézni, remek
 Fényben özlő barna szemek!

Szógszemű lánykám nézz ide bátran,
 Bús szemekben nyájas az éj!
 Barna a felleg s rémes öléből
 Villan a villám — csap le veszély?
 Hív, szemekben mennykövek ülnek,
 Róltok az Ámor mennyköve hull:
 Ah lecsapott már! — keblemet érte!
 S szivem, ah érzem, mennyire gyűl!
 Tűz van e szivben; oltani viz kell,
 Oltsd el e lángot lányka könyüddel,
 Mit leesznek fellegeid,
 Homlok alól szép szög szemeid.
 Ah, de könyűl ezt, lányka, nem oltja,
 Legyen e dalnak csókod a zsoldja,
 Adja meg ajkaid a dali bért,
 Barna szemedről verseimért!

[Eperjes 1886]

Sárosy Gyula

Bűn és bűnhődés.

Irta: CHALUPKA REZSŐ.

[Utánnyomás tilos.]

Mikszáth Kálmánnak ajánlva. (II-ik folyt.)

II.

A fiatal Tábornak, az alatt, némán, szólatlanul járt föl s alá a szűk szobában, kezét hátra kúcsolva s fejét mellére eszmésgeszte, mint a kit fekete gondok növezték torbe hóbort. Hosszában, kicsiny ajtóval a kicsiny-most befűggyönyözött ablakig, keresztbe, kandallótól ide oda, rendetlen, és görbe vonalakban apróda kintért lépteit a puha pallón, birkozva, tépelődve — egy-teteskizavart eszmével a netovábbig. E pillanatban nyilvánvaló léte forrt, forrongott, mint ama könnyűsajka a haragvó, nyilt-tenger magaslatán, melyet torony-tostú hullámok veszélyes játéka emel föl stüppedő ormaikra s ismét lezuhant az örvénynek fekete völgyébe. . . . Néha uha egy-egy perczonetre önkénytelenül is megállott a fordulónál; ilyenkor karjait mellén keresztbe fonta, szeméit fölémelte, mintha keresni akarna valamit a levegőben, tétova pillanatása hol ide, hol oda, hol erre, hol amarra esett a főkör-bolozaton . . . keresett . . . fűrkészt . . . hosszán-hosszan . . . nézett . . . hiába! Mentő támpontját csak nem tudta vagy nem bírta találni. Látta: szer és ezer gondolatlan harsogott, szive ezer és ezer érdelemmel kűködött, keble övézetét ssa körmü furiák du-

a súlyos testi sértés büntetése meghatározott büntetéssel büntetendő.

Történi pedig e büntetés az említett évi V. t. cz. XX. fejezet 302 §. szerint: „A súlyos testi sértés büntette három évig terjedhető börtönnel, — a súlyos testi sértés vétsége egy évig terjedhető fogházzal és 500 frtig terjedhető pénzbüntetéssel, — a könnyű testi sértés vétsége pedig: hat hónapig terjedhető fogházzal és 200 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

A fennmő ágbeli rokonon elkövetett súlyos testi sértés büntette: öt évig terjedhető börtönnel, — a súlyos testi sértés vétsége három, — a könnyű testi sértés két évig terjedhető fogházzal büntetendő.

Pótléku a feljebb adott 299. §-nak: „A jelen szakaszban meghatározott esetekben (299 §.) a segédek mint bűnrészesek büntetendők.

300. §. „A párviadalnál jelen volt tanuk és orvosok, továbbá az előbbi (299 §) szakasz eseteinek kivételével, azon segédek, kik a párviadalt megakadályozni törekedtek, nem büntetendők.

Ime, ezen törvények 1878 márcz 27-én szentesítést nyertek, és márcz. 29-én kihirdetettek, országgyűlésileg, mind az alsó, mind a felső házban, egyforma szigorral, egyaránt.

Törvényeink tehát csak megvolának, az erő sem hiányoznék azok keresztülvitelére s mégis mit tapasztalunk?

Éretlen gyerkőczök szállnak ki karddal kezökben a lovagias elégtétel-adás sorompójába, inkább az egoismus, egyéni mogyoró vesszőre érdemes hír, hiúság hajlasztó fekélyes ösztönétől, mint érdemes, méltó okok becsületbeli súlyától indítatva, személyes ellenségeskedés, tisztán subjectív érdekek, többnyire pedig egy óriási „semmi“, mondóm egy „nagy semmi“ az, mely dolytének gyakran csak ember-áldozattal elégitheti ki fenevad természetét. — Nádpálcza való az ilyennek hátára, nagyzási hóbortja orvosságául, s nem éles kard a kezibe! Gyereket engedünk tűzzel játszadozni! . . . Tehát az a humanitás? Tehát az a bibliai emberszeretet eszméje? Tehát az a társadalom felvilágosult míveltsége?

hős serege tépte, szaggatta, marcangolta; me nekltus, de menekvése haszalau! . . . Erény és bün, igazság és önzés, bizalom és kétkedés, jog és erőszak, törvény és igazságtalanság, borostyán és hülinc iszonyú . . . iszonyú csaták óriási tusát rajzoltak redőkre szedett, magas homlokán; csaták, a múlt, a jelen, a jövő, csaták, a lélek, a fős és a szív fenségesen rettentő csatáit.

Mint a ki dicőseget szomjazott s a nyomorultság örvényébe hullván, gyilkos reményeinek árnya ha elfődte sebb jövője deregő csillagát, sorsa, melyet barátjának gondolt, ha mostohájájának bizonyult; mint ama sértett vadállat, mely önön maga csüszott bele az ármányos csapdába, úgy forrt, úgy sajlott a lelkiismeret igaz szózata a könnyelmű ember valójában, de eléggé későn már arra, hogy a mulat jövőjével kibékithető.

Tábory kebelében egykor, kétségtelenül jobb erkölcsök, sebb, nemesebb érzések fényes napja világlott s hogy benne a bün most legyőző az erényt, a nemeset a nemtelen, annak oka senki más soba nem volt, hanemha egyedül barátja — Péterfi.

Minden ember egyenlő, egyforma szívet születik a világra; tiszta, ártatlan érzelmei árnyéktalan pályára lépnek ki a gyermekkor virágzó szakában s ha ezen érzelmei idővel megváltoznak és a nemes magból korcs virag fejlődik, annak oka, bizonyára, nem a mag maga,

Tehát oly olcsó egy élet, hogy azt csak úgy „mir nichts, dir nichts“ el lehessen taposni, ki lehessen oltani? . . .

De még, sajnos, felnőtt, családos emberek körében sincs máskép; a sértéseket a tyúkszemre hágástól kezdve a pofonig itt is csak a „lovagias elégtétel“ hízegő flastromával tapasztják be, nem is gondolva arra, hogy — véleményem szerint — egy oly egyéntől, ki már az első lépést sem tudta a „lovagiasság“ illemtana szerint megtenni, egyáltalában „lovagias elégtétel“ nem is kérhető.

Hogy is állunk ?

Midőn Petrich Ferencz volt Paksnak bírja, — községünk nem csak hogy ment volna minden adósságtól, hanem e mellett még az erélyes bíró vagyont is szerzett városunknak s a várost szépítette.

Építette ugyanis a bazárt, melynek helyén az előtt piszok, rondaság feküdt.

E bazár most már szépen gyümölcsötterhető hasznot bajt a városnak s mit tapasztalunk ?

Azt, hogy ma, midőn a választások megtörténtek s városunk volt pióczája! Girst Adám nem bírja Paksnak, — kitűnik, hogy városunknak a hórul belől 22.000 forint adóssága van; mely adósságok között piszkos adósságok is vannak; mint például; Hildebrand Mihály négy év óta nem bír 500 forintnyi követeléséhez jüni; a petróleumért a budapesti szállító ezer forint összegig perelte be a várost; Pápay Pál szürszabó számláját 170 frtot, ennek örökösei nem képesek behajtani, ugy, hogy kénytelenek voltak a várost beperesíteni.

Mind ezeket sok lenne elmondani. — Vannak olyan dolgok is, hogy a bíró szegény emberek vagyunkját elarvereztette; de a pénzt zsebében felede s nem szolgáltatta a pénztárba. — Legközelebb ezen adatokat meg fogjuk még világítani. — Addig is itt közöljük a tudomásunkra hozott s Girst Adám volt város bíró által okozott adósságok kimutatását a következőkben s felhívjuk az illetékes batóság szives figyelmét a volt főbíróra, ne hogy késő legyen s a város károsodásokat szenvedjen.

Girst bíró ba-áskodása alatt eredt terhek :

Pécsi káptalannál	6500 frt
Szegzárdi hitelbanknál	5000 „
Tolnavidéki takaréktárnál	1500 „
Paks „ „	2000 „
Paksi Takaréktárnál	1000 „
Bun Gusztávnál fa számla	1500 „
Petroleum számla — Budapesten	1200 „
Schwortl kéményseprőnek	700 „

nem is a kertész, ki azt első zsengeje korától kezdve mindenkor a leghivebben, leggondosabban ápolá, nem, nem ez, nem amaz, egyedül a föld, a talaj, melyből a növény életét, táplálékát és világosságát szitta. Nem bennünk, kivülünk vagy on az ördög s csak az itt a nehéz feladat, hogy ellene tudjunk állani csábítgatásainak. Az aloe, igaz, egy században egyszer virit csak, de Jöbb még a szemét dombon sem tagadta meg urát, az erős Jehovát! Aeacus, Zeüs és Aegina nyumphia fia s Minos és Rhadamantusnak társa, fején a fekete koronával és kezében a pokol kulcsaival nem a bün, csak a bűnbödésnek bírja s a calogánnyá változott Aedon maga is átesett előbb az anyaiság tiszta örömein, mielőtt irigy sége kísértetbe vitte s ő Niobe fiát megölte volna.

„Imádkozatok! imádkozatok, hogy kísértetbe ne esetek!“

Ember által lesz a tün és nem bün által az ember, mint a hogy nem törvény szülte a jogot, hanem a jog kifolyása a törvény. A paradicsomi véték nem örökölhető, az eredendő bün csak szivárványa „egy“ agy képzeletjátékának s kiuek kinek története nem kezdőthetik a bölcsön inuen és nem terjedhet tovább a siron túl. Környezete teszi az embert jóvá vagy rosszá, mert függő az ember; független csak egy volt, a kibe nem találtott semmi bün és semmi véték! . . . De vér és hűsből vagyon az emberi

Hildebrand építésznek	500 frt
Behelmühör asztalosnak	300 „
Cseh kömvésnek	200 „
Apró adósságok	1000 „
Pápay Pál szürszabó örököseinek	170 „
Bezedett, — de elkezelt iparkamrai díjakban tartozás	281 „

Összesen 21.851 frt

De hogy is ne lenne ily magas összegre rugó a város adóssága, mikor csak a városi fuvarok fejében számoltatt el: 1900 forint 1887-ben, holott a bérlő az év elején 800 forintért válalta el a városi fuvert teljesíteni.

Tessék jól megfontolui, hogy ezen összegbe nincs befoglalva a városi tisztviselők utazási költsége.

Az ipar és kereskedelmi kamarai illetékek 1886-ban 388 forintot tettek ki; ebből csak 107 forintot tud a volt bíró beszámolni; — itt is a város terhére maradt 281 forint fedezendő.

Az új bíró Mácsik Lajos urak nem kis gondot fog adni Girst — Augiás istállójának kitiszttatásá. — Kívánunk neki kitartást, erélyt. Mi — választók — teljes bizalommal viseltetünk iránta, — mutassa meg, hogy tud is, akár is városunk érdekében működni s mi hálás tisztelettel leszünk iránta!

Az öngyilkosság vallás- erkölcsi szempontból.

(I-és közlemény.)

Ha kellő vallás- erkölcsi kritikával végig tekintünk századunk társadalmi állásán, tapasztalni fogjuk ama óriási rétrográd irányú létküzelmet, jobban mondva önkénytelenül a pszichológiailag inkább fátumszerű, mint öntudatos alapon érvelhető vissza esést, mely sajnos, oly fel tűnő mérvben jellemzi napjainkat a vallás, az erkölcs a társadalom és politika terén egyaránt.

A vallás- és erkölcsiég lehet mondani egy alapot képeznek, mind a mellett, hogy mai korunk a felvilágosultság képét öltötte is fel magára, mégis látjuk és tapasztaljuk éppen e felvilágosultság által a vallás- és erkölcsiég szembetűnő fogyatékosságát. Nyilvánul e fogyatékosság már abban is, hogy két különböző vallást követő felekezet mily ellentétes állást foglal el egymással szemben, mintha nem is egy isten imádására lett volna alkotva és teremtve, s ez által, mintha saját vallásának előnyben rézesítését a isten előtt pedig vallásosága által érdemeket akarna szerezni, megbánta s megtagadja.

Az erkölcsiég túlyomó túlyedéséről bár ha említést nem tennék is — e jelen sorok olvasói tapasztalhatják s tudhatják annak nagy mérvbeni hova haladását.

Igaz ugyan, hogy e vallás- erkölcsi romlás csak jelen korunk felvilágosultsága engedi jobban

szív, nem csontból vagy érczből! Könnyen fogadjja az idegen benyomást s ha gyorsan felejt, de gyorsan tanul is. Igy tasult Tábory! Ám a bün ismerete rettenetes . . . iszonyu. . . .

„Imádkozatok! imádkozatok, hogy kísértetbe ne esetek!“

A kópelyhet, mely a magas havasok jeges csücsáról leereszkedik a völgybe, visszatartani többé nem lehet. Elindul az könnyedén, bár eleinte csak lassan-lassan, utjában azonban mindig erősebb és erősebb futással törekszik gyászos ezélja felé; pelyheire vesz újabb és újabb pelyheket s lesznek a pelyhekből hó gömbök, hó hegyek, hó görgetegek; majd villám gyorsasággal szárnyára kél a hó fuvatag pusztító ereje s mire a völgyet elérí, mint egy üstökös honszu farkát, óriási lavinát von maga után a kicsiny kezdet; eltemetve falukat, városokat, szerencsétlenné, földönfutóvá téve gazdagot és szegényt egy rövidke pillanat alatt egyaránt; megtöri a csendes boldogság pálmá-ágát s helyébe tövis koszorút fon a megmaradtak halautékai körül. Ime, a bűnnek képe, irtoztató képa. Minden kezdett neheze; a bűnnek kezdete a legkönnyebb! De a bün lélektana egy lezuhadó szikla s a szikla, mely ormáról leszakad, csak a hegy lábainál állapodik meg.

Borzasztó. . . .

„Imádkozatok! imádkozatok, hogy kísértetbe ne esetek!“

és jobban stüledni, s ha mi nem is, de utódnak bizonyára tapasztalni fogják, úgy a vallás, mint az erkölcsiség stadiumának a legalacsonyabb s legmeggyalázóbb határig való baladását. Ugyanakkor vallás és erkölcsiségre való tekintet nélkül fogja elérni azon végperczeket, mely idők bekövetkezével a természet, melyet istennek nevezünk, a romlásnak indult s egyáltalában javíthatlan erkölcsiséget a lét megsemmisítésével bosszulja meg, s bekövetkezend azon idő, a midőn a költőnek ajkairól égnék tör ismét panaszos bangjaival a végromlás itörtető dala:

„ . . . vires effundite vestras;

Sic opus est. Aperite domos, ac moe remota, Fluminibus vestris totas imittite habenas; Jussorat. Hi redeunt, ac fontibus ora relaxant Et defroenat volvuntur in aequora cursu. Ipse tridente suo terram percussit; at illa lotremnit, motuane sinus patefecit aquarum.

A mi a társadalmat illeti, fény-sugarai mellett az sem ment az árnyéktól. Nem akarom e bűnök iszonyatos lajstromát elejétől végig idézni: hazánk különféle vidékein az idő szakonként megjelenő orvosi statisztikai kimutatásokból anyagot szolgáltatnak erre vonatkozólag az e kérdés kiemelésével foglalkozó egyeseknek. Jellemezni sem akarom a társadalmat, hiszen kiki közülünk benne születik, benne nevelkedik fel, benne él, benne tesz, alkot vagy ront, benne tapasztal s így azt hiszem mindegyikünk sokkal jobban ismeri annak hibáit, sem hogy itt taglalatom szükségét érezze.

Mégsem hagyhatom szó nélkül a nagyobb bűnöknek legalább név szerinti megemlítését, — hadd állítsam a tükreket melyben társadalmunk hiszen, tisztán láthassa magát.

Ismerjük a társadalom nagyobb mérvű hibáit közt azon számtalan gyilkosságot, sikkasztást rablást, lopást és csalást, a melyek a világ különböző részeiben, gyakran, igen gyakran előfordulnak; ezek és sok több hasonló esetek véghez vitelét akarom csak kiemelni társadalmunk állás pontja felett. Történt s történni fog még számtalan oly eset, a mely szintén társadalmunk alacsony fokon állását jellemzi, nem mintha szolgai tudatlanság vezérelné a háborozottak elveit, egyedül a rosszakarat, speculatio, egoismus, nyomorult önzés, silány ügyérdek, a magán felett való nem uralkodhatóság piszkos szeszélye az, mely az embert vallás erkölcsi poleza magasságáról lerántva, a fekete, a nyomorult bűn halálos örvényébe taszítja. —

[Vége köv.];

Pécsi kiállítási hírek.

Trefort vallás és közoktatásügyi m. kir. miniszter úr a pécsi kiállítás alkalmával kiosztandó jutalmakra 300 frtot utalványozott.

A hol az iparosoknak nincs ba-

Tanuljatok szeretni és megtanuljátok felejtetni, utálni a kárhórást. A Hőreb-hegy második kőtábláján az vala írva: „szeressed felebarátodat mint tead-magadat“!

Szeressetek . . . szeressetek . . .

Szeressetek szeretettel, o földön csak szivetek az, mely egyedül üdvözít! Szeretet legyen kebletek legzsebb virága, ez légyen puszta lángoszlop az ifjunak, meghitt barátja a férfin s kalauza az ösnek; szeretet nélkül üdtébb az emberi szív, kiellenőbb az emberi élet a legsötétebb, a legsivárabb téli éjszakánál. A szeretet összefűzi a szivetek s féket vet a zabolátlan elmére; szeretet szült henneteket, szeretet emlíje nevelte föl érszalmitek, szeretet tartja össze az emberi társadalmat. . . . Szeressetek . . . szeressetek . . .

E világnak titka a szeretet. Szeretet kulcsa a holdogságnak, alapja az érénynek, nemtője a jognak, féke a törvénynek, forrása a vallásnak, fáklyája az üdvnek, éjszakaija a bűnnek; szeressetek, szeressetek, hiszen hol szeretet, ott béke, hol béke, ott áldás, hol áldás, ott érény, hol érény, ott hit, hol hit, ott Isten.

Szeressetek . . . szeressetek . . .

rátjuk. Kaposvárról egyre érkeznek a kiállítási bizottsághoz levelek, melyekben elpanaszolják, hogy ők nagyon szeretnék a pécsi kiállításban részt venni, de nincs Kaposvárott senki, a ki őket ez ügyben felvágosítaná. A kiállítási bizottság annak idejében, mint a pécsi kamara területén minden nagyobb városában, úgy Kaposvárott is bizalmasan felkérte a közéletnek ismert vezéregényeit vidéki kiállítási bizottság alakítására s küldött is nekik terjesztés végett vagy egy fél mézes kiállítási nyomatványt, de mint látszik minden eredmény nélkül. Kaposvárott úgy látszik csak a politikai közéletnek vannak vezéregényei; pedig jaj azon népek, mely csak politikából áll. A kiállítási bizottság most Kaposvárra minden kiválóbb iparosnak külön küldi kiállítási nyomatványokat. Hát mégsem Baranya és Tolnavármegye marad utoljára.

A kiállítás alkalmával Pécsen egybegyűlő mezőgazdai vándortűlés alkalmával Dezső Miklós úr pécsi szállószeti és borászati vándortáné is fog előadást tartani, melynek tárgya legközelebb lesz megállapítva.

A lukafai üveggyár termékei igen kiterjedt mérvben lesznek a pécsi kiállításra képviselve. A gyáros az üveggyártásnak több munkáját is fogja szemléletileg bemutatni, a mi késégkivül érdekes látványt fog nyújtani.

Herzeg Lajos pécsi rézgyáros egy e napokban szabadalmazott s a borkereskedők és bortermelőkre nézve kiváló érdekekkel bíró új találmányát, u. n. hordóajtó szelepet fog a pécsi kiállításra kísérlettel egybekötve bemutatni. Ezen készülék a hordóknak eddigelé szokásos veszélyes megcsapolását mellőzhetővé teszi.

Nagy harangja lesz a pécsi kiállításnak; de nem olyan, mely a kiállítási deficit kifizetésére lesz hivatva (mert ilyen a pécsi kiállításnál nem lesz) hanem olyan, mely messze csengő ércszavával fogja hirdetni a kiállításnak naponkénti megnyitását és bezárását. A harang főle alkalmasandó toronyfejben egy nagy óra lesz működésben. A nagy harangot Rupprecht János, az órát pedig Zozel Nándor pécsi iparosok állítják ki.

A kalotaszegi népiipar termékei, a szép birnévre és divatoságra emelkedett „kalotaszegi varrottas“-nak a pécsi kiállításra való bemutatása érdekében Gyarmathy Zsigánd úrnó — a Bánú-Hunyad vidékének háziiparral foglalkozó szegény sorsu magyar népnek valóságos patronusa — levelet intézett a pécsi kiállítás elnökségéhez, melyben előadva, hogy Pécsről a kalotaszegi varrottas iránt igen szép kereslet mutatkozik s hogy tavaly is Vécsey Istvánné úrnó Gyarmathyné iránt való sziveségből s a mondhatni nemzeti közügy iránt való érdeklődésből, csak ismerési körben mintegy 800 frtert értékcsített kalotaszegi háziipari czikkeket — azon óhajának ad tehát kifejezést, hogy az említett czikkeket a pécsi kiállításra; s az itteni vidéken való ismertetés és terjesztés céljából elfogadtassanak.

H i r e k.

— 1888. január 16.

Lapunk harmadik évi folyamába lépett. — Kérjük tehát tisztelt Olvasóinkat sziveskedjenek az előfizetési pénzeket mielőbb hozzánk beküldeni s lapunkat ösmerőik, a kaszinók, egyletek, olvasóköri támogatásába ajánlani.

Előfizetési feltételek.

A „DUNA VIDÉKE“ (Paksi Lapok) előfizetési ára 1888-ik évre:

Egész évre . . . . . 6 frt — kr.
Fel évre . . . . . 3 „ — „
Évnegyedre . . . . . 1 „ 50 „

Községeknek és jegyzőknek: egész évre csak 5 frt; tanítók és kisebb iparosok részére csak 4 frt.

A kik az egész évi előfizetési pénzt egyszerre küldik be: azoknak két hirdetést díj-

talánul közlünk s csak is a kincstári 30—30

kr. bélyegilleték beküldését kérjük.

Helybeli előfizetőinket kérjük, hogy tetszésük szerint vagy a szerkesztőségben, akár a könyvnyomdában legyenek szivesek az előfizetési összeget nyugtára lefizetni.

A. kiadóhivatal.

— A községi tisztújítás Pakson e hó 16-án a főszolgabíró úr jelenlétében s a legpéldásabb rendben ejtetett meg. — Főbíró lett: Mácsik Lajos, másodbíró: Ackerman Péter. A pénztárnokok s ellenőrök újból, megválasztottak. Az esküdtek, kettő kivételével megmaradtak. — Egyáltalán sokat vár községünk az új bírótól kinek erélyessége, pontossága, becsületessége a legbiztosabb garanciát nyújtja arra nézve, hogy az adósság csinálás, az ő vezetése alatt nem csak megszűnik, de sőt az adósságok törlesztésére is van kilátásunk, a mennyiben takarékosága ösmeretes lévén, — azt átvien di a város hástartására is! — Éljenek az újonnan megválasztottak nekik — községünk s a közügy javára!

— Haldfogyalkozás. A jelen esztendőben két haldfogyalkozás lesz, mind a kettő teljes elsötétüléssel a bold-tányérnak. Ezek közül a második július 23-án történi s hazánkban láthatatlan; de az első mi is meglátjuk. Történi ez pedig január 28-án, a központi idő szerint 11 ó. 47 p. 2 mp. éjjel; közepé 12 ó. 36 p. 4 mp. é. és vége 1 ó. 25 p. 6. mp. éjjel után. E fogyatkozás látható lesz Azsia nyugoti felében, Afrikában, Dél - és Észak Amerikában és egész Európában s így tehát a természetnek eme nagyszerű játékát, ha borult follegek az eget szemeink elöl el nem fedik, meglátjuk mi paksiak is. A fogyatkozás első negyeddél kezdődik s haldtöltéssel megy által, melynek kezdete 12 ó. 25 p. é. tehát 1 p. és 4 mpercczel előbbi a holdnak közepes elsötétülésénél.

— A farkassal szemben. Halbróbr Mór csámpai bérlő faddi illetőségű kocsa e napokban szabadságot nyerve gazdájától, iparkodott gyalogosan hazafelé, midőn nagy rémületére egy éhes farkast látott felé közeledni. A fiatal embernek alig maradt annyi ideje, hogy a töle nem messze levő s e tájon egyetlen fára felmászkou, — mi e közben le ejtette kalapját és botját. A farkas ez alatt oda ért, — fogait csattogtatta; a fán levő ember a borzasztó hidegben, kalap nélkül hosszú ideig állott ki halálfélelmet, míg nagy sokára egy szánkón jöttek emberek, kik kiszabadították kényelmetlen helyzetéből s haza szállították Csámpára, hol részint a kiállott ijedtség miatt most súlyos betegem fekezik.

— A mult számunkban is omlított vízarádás 10 malmot és két kompot omlt ki a téli telelőből, melyek a város alatt, a part mellett állanak. A molnárok, most közös elhatározással vágják a jeget a part hosszában, hogy a malmok visszavontathatók legyenek. Nagy és fáradságos munka ez. — Kivánjuk, hogy siker koronázza fáradságukat! Ez alkalommal felemlítjük, hogy e jégvágás közben, a Forster féle sarkantyunál egyik jégvágó belecsott a dunába, — de a legnagyobb ügyességgel és ugyan azon helyen bukkott fel ugyan azon pillanathban. A mint kijött, fejszójét keresztelte s azt, a legnagyobb ügyességgel ki is vették csákyák segítségével, — a miben a paksi molnárok igen ügyesek, — ekkor egy kis száraz kábatót véve magára, folytatta a munkát. — Szarka Mihály malom tulajdonos járt a legszerencsétlenebbül, mert malmát a jég összszorította. — Felkérjük városunk lakóit, hogy tehetőleg segítyezék polgártársukat kinek o malma volt életfenntartója, a mennyiben már a mult évben is ily szerencsétlenség é: őt s hogy malmát felópit-hesse, — eladta szőlőjét. — A ki gyorsan add, — az kétszeresen ad! — Adományokat kézhez juttatásvégett lapunk szerkesztője is elfogad s azt lapunkban nyugtatni fogjuk.

— Mulatságok. A paksi legényegylet ifjusága f. évi 1888. febr. 5-én a nagyvendéglő termében saját egyleti könyvtára javára zártkörű tánczes-télyt rendez. Belépti díj személynként 50 kr. Kez-dete 8 órákor. Felülfizetések köszönettel vétetnek és hirlapilag nyugtattnak. A „szedres-i iskola alap javára“ 1888. évi január hó 26-án a szedresi vendéglő nagytermében tánczes-tély rendeztetik. A rendezőség nevében: Arany Antal,

Kis Benő, Roboz János, Séner Iván, Thury Kálmán, Vitt Sándor. Belépti díj személyenként 1 frt. Kezdeté est 8 órákor. A jótékony ezél iránti tekinetből felüljárások közönséggel fogadtatnak és hírlapilag nyugtáztatnak.

— A helybell malom tulajdonosokat értesítjük, hogy a felső víz állás felől Pattantyus János és Kis Lajos uraknál mindenkor biztos tájékoztatást nyerhetnek s hogy Kis Lajos úr ki is jelentette, hogy 8 naponként kész felvilágosítást adni, úgy a postafőnök úr is a posta bejárataul a víz állás ki van írva.

— A fizikók. Pakson egy idő óta a legbotrányosabb és legotrombább dolgok érik egymást. — Egy tisztességés háznál az utcai ablakokat olajfestékekkel bevonták — s a fizikók azt hiszik, hogy evvel nagy bravourt értek el; — pedig hát csakis utcai enavargó sibeerekhez sem méltó aljas tettet követtek el. — Ugyanezen háznál a napokban társaság volt együtt s valami sibeerek (vagy sibeerek?) bevették az ablakot. — Bizonny szegénybetei magát minden egyes, a ki ily aljas, jellemzhetlen dolog elkövetésére szövetkeztek. — Tudunk mi esetet, hogy egy vig kompánia, csupa pajkosságból (egy szolgabíró volt a vezető) egy pajtásuknak befesette így az ablakot s azt másnap délután úgy lármazták fel, — nem óvredvén fel, mert azt hitte, hogy még éjszaka van, — de egy tisztességés s védtelen családot bosszu vagy bármily más okból tenai ki ily zaklattatásnak, — ez nem emberhez, hanem oktalann állathoz való cselekedet. — Azok, kik ily nemtelen bosszút művelnek, — saját magokat jellemzik legjobban. —

— Posta. A német-kéri postahivatal ideiglenesen beszünttetett; — a mázsi postahivatal, lemondás folytán üresedésbe jövé, arra pályázat nyitattatott.

— A vizállás Pakson 3-24. m. — Jég változatlanul áll.

— Iparhatóság megbízottak választása volt a hó 18-án, melyen Daróczy Tamás főszolgabíró úr figyelmeztette az iparosokat, az ipartestület megalakítására s mitűn tudomására jött, hogy csak is a csizmadiaczebbeliek működnek a testület megalakítása ellen; — felvilágosítá őket, hogy a czebbelieknek semmi néven nevezendő jogai nincsenek; de ha nekik oly nagy kedvök van a czebbel fenntartani, — fenntarthatják ők akkor is, ha az ipartestület megalakul. — Meglátjuk, hogy az iparosok érdekében tartott a jóakaratu figyelemzetést megértik-e a csizmadiak „makacs” része?!

— Előfizetési felhívás. — „Bűn és bünhődés” ezimű mai tárczánkra, melyet lapunk s több hazai ismert lap kitűnő tollu munkatársa irt — midőn felhívjuk a tisztelt Olvasó közönség figyelmét, — egyszermind tudatjuk, hogy ebből a jövőre csak rövidebb szemelvényeket fogunk hozni, a mennyiben a 10-12 ivre terjedő mű, már a jövő hó elején könyv alakban is meg fog jelesni! Az új betűk, mellyel a könyv nyomtatva lesz, már a napokban megérkeznek s könyvnyomdásunk szavatosságát vállalt a munka díszes kiállításáért. Az egész munka ára 1 frt, (bolti ára magasabb lesz) mely összeget kérjük lehetőleg február hó 10-éig ezim alatt beküldeni: A „Bűn és bünhődés” kiadója Balás Sándornak Pakson. —

Lapunk szerkesztője ellen 6910/887 számú kir. ügyészi indítvány alapján a szegvárdi kir. törvényszék 4234/B. 67 számú végzésével a lapunk mult évi 35-ik számában megjelent „Zürzavar” és a 36, 37, 38-ik számaiban megjelent „Utóhang a népfölkelési törvényhez” című cikkeknek miatt folyó évi márczius hó 26-ik napjának délelőtti 9 órájára „sajtó rendőri vétség miatt” „végtárgyalást” rendelt el, „melyre Balás Sándor paksilakos, lapszerkesztő beidéztetni rendeltetik, egyszermind értesítettik, hogy meg nem jelenése esetére elő fog vesztettetni.”

A végzést lapunk zárta után kaptuk, így most s e helyen csak is arra szoritkozhatunk, hogy ezt Olvasóközönségünkkel röviden tudassuk, megjegyezvén, hogy a „Zürzavar” című cik a lehető legmagyarabb irányu társadalmi cik; melyből, az inkriminált résszel együtt fogunk mutatványt hozni; — betűzzék ki belőle a sajtó-rendőri vétséget. — Ezen „végtárgyalás” tisztán csak lapunk ellen van intézve, — melynek fennállása — nem tetsző dolog. Másként nem is képzelhetjük az ügyészég indítványát, melyet a kir. Törvényszék elfogadott. —

IRODALOM.

Dolinay Gyula ifjusági vállalatának, a „Hasznos Mulattató”-nak újévi első számát vettük, mely telve van a legérdekesebb ifjusági olvasmányokkal, s rakva szebbnél szebb képekkel. Csapán az első számban a következő ismert nevi íróktól találunk dolgozatokat: Sziklay János, Palágyi Lajos, Várady Antal, Inezédi László, Szabóné Nagall Janka, Kistelky Ede, Rudnyánsky Gyula, Szomoró Károly. Ezekon kívül még egy csomó jó munka; úgy hogy a fűzet gazdagsága, képeinek szépsége és sokasága meglepi az olvasót. A „Hasznos Mulattató” jelenleg 16 ik évfolyamát futja. Serdülő fiús s leányok olvashatják, ámbár Dolinay kizárólag leányok számára is ad ki egy kedves lapot, a „Lányok Lapját” mely szinte régi lap, 14 ik évfolyamát öli. Úgy ennek, mint a Hasznos Mulattatónak előfizetési ára negyedévre 1 frt, fél évre 2 frt. Az előfizetők rendkívüli kedvezményként minden fűzettel egy fél ivnyi külön művet is kapnak, melyek év végén önálló kötetbe foglalhatók, továbbá 3 frt. 60 kr. leszállított áron megszerezhetik a „Történelmi arcképcsarnok” című díszművet, mely elegáns díszkötésben 231 arcképet és életrajtot tartalmaz, melyek egészen az ifjuság igényeire vannak alkalmazva. Ajánljuk Dolinay kitűnő ifjusági vállalatát a művelt szülők figyelmébe, sunél olesőbb és megfelelőbb lapot nem nyújthatnak gyermekeiknek. A lap díszes kiállítású, szines borítékba van fűve s 44 oldalra terjedő változatos, mindig vonzó és érdekkeltő olvasmányt nyújt. Kiadóhivatal: Budapest, Kecskeméti u. 13. sz. a hova szerkesztő neve alatt küldendők az előfizetések.

„Lányok Lapja” című közkezdveltségű képes lap melyet Dolinay Gyula ritka tapintattal szerkeszt új évrrel már 14-ik évfolyamába lépett. Első száma előttünk fekszik. Díszes, elegáns lap, telve gyönyörű képekkel és jeles közleményekkel, melyek ismert nevi írók és írók tollából valók. Közleményeket hoz Sziklay Jánostól, Szabó Endrétől, Vörös Adéltól, Perányi Kálmántól, Nogall Jankától, Gaál Mózesától és még többektől. Ez egyetlen fűzete tízenyolcz féle érdekesebbnél érdekesebb olvasnivalót tartalmaz, melyekből a serdülő kom fiatal lányok sok szépet és jót tanulhatnak. A Lányok Lapja a miveltebb családoknak szivesen látott vendég, több ízben ajánlotta a kultusminiszter úr is; másfél övtizedi fennállásával csakugyan bebizonyította életrovalóságát.

Előfizetési ára felette csekély: negyedévre 1 frt, félévre 2 frt. Megrendelések Budapest, kecskeméti ú. 13. sz. Dolinay Gyula szerkesztő névre ezimrendők.

Nyilt-tér.*)

Tekintetes Szerkesztő úr!
Sórtat beszüntetem helyreállításá végett azzal a kérséssel járulok önhöz, sziveskedjék becses lapjában következő soraimnak tért adni:
Alólírott az 1866. évi november 7-én városi pénztári ellouórnek választattam meg, és az eddigi működésem ideje alatt örvendtem az általános megelégedésnek, előismeretnek, melyben polgártársaim részesítettek; mig a f. hó 16-án megejtett tisztújítás előtt paksilakos ifj Schöb Ferencz aki minden illeti.
*) E rovat alatt közölttekért a felelőség a beküldő A szerk.

akar lenni, magában elgondolta: a végrehajtók végelesítve vannak, így erre nem pályázik; a pénztári állásra pedig azért nem, mert talán nem bírána nek benne; így neki meg és valami fogással ki akarja törni az ellenórt. Szedettét látat magához néhány cimborát; felkötötték a „pofabocskort” és mentek bázzról bázza aljas kortes fogással és pedig a pol. ár. szótálynak azt hirdették, hogy én azt mondattam volna: „most bíró leszek és a pakai parasztokat a jászolhoz kötöm.” — az iparosozótálynak pedig azt hazudotta, hogy: „én vagyok a királyuk, úgy kell nekik táncolni mint én fűtölök.”

Ezen rágalmozás oly sok rossz vért szült, hogy midőn a választási nap elérkezett, csak azok voltak embereim, a kik annak is ösmernek a ki vagyok, és a sok jó félrevezetett barátaim, kik nek sokszor sértett jogaik orvoslását kerestem és találtam: ellenem vannak, így és akkor tudtam meg, hogy mi az oka.

En azért a rágalmozó fráternek mégis embere leszek, ha hozzám fordul, még a gyepmesteri állás üresedésben van, a képviselőtestület által betöltetik; tehát ha arra is reflektál, szószólója leszek.

Tisztelt polgártársaim! Hasonló esetben az ily szemtelen fráter öntök le moslékkal, hogy ne rabolja máskor senki becsületét.

En pedig maradok öntöknek ezután is úgy, mint eddig, a hivatalomban igazságos és késő szolgáljuk, hivatalon kívül pedig mint eddig jó akaró felebarátjuk a legmélyebb tisztelettel

Scheuer Miklós.

Szerkesztői üzenetek.

A, B. Tolnamegye. I. Márczius elejéig szabadságot kapott. — II. Ozoly F. — III. Pályázat valószínűleg májában lesz. — IV. A két díjnak a táblánál nyert alkalmaztatást. — Ifj. Miklós István Nagy-Dorogh. Az új évre szóló szives megemlékezést megkaptam. Hogy a közleményt nem hozom, egyszerű oka az, mert saját magamat szerénytelenségnek tartom, a saját lapomban — még ily esetben is — mintegy kiemelni. — Különbben a szép kiállítású munkát közönséggel vettem a keretbe heyeztük. — G. K. Budapest. Teseők a „Tet em r e h i v á s t” átolvasni s nem mehetlek, ha „F o n ó L i d i” kimarad. — A „balkirálynő” kis változtatással jönni fog. — Emilit két költeményre már a mult számban válaszoltunk. — L. Kern J. — Jegyzetekkel kísérve — jönni fog. E számra már későn érkezett. — A „Kakas párbaj” — nem érkezett hozzánk. — R—h—o. D. Földvár. Névtelen levelekre nem szoktunk válaszolni, s egyszer kivétel. Teh t: Verses közdelges. Ütemnek nem szabad a szó közepén végződni, mint önnél a 9 és 3-ik strófában; péld: „Es a tűz lángolób mindenél” stb. — Ütem achemája sem kifogástalan. Hol 4+5, hol 5+5, hol 5+7 számú szótágok váltakoznak rend nélkül. Rimek gyengék, többnyire egy szótágu a, n, hia-rimek, Vers alkata nem: a, b, a, c, hanem: I, a, b, a, b, II és III a, b, a, x.

Mind azon lapársaink-kiknek lapunk mai számát megküldük, folkérjük a csereviszonyra.

H I R D E T É S.

Dózsa Himérnek Pakson, a Duna-utca sarkán levő 18 számú lakháza szabad kézből s azonnal is eladandó. — Bővebb értesítést nyújt e lapok szerkesztője. (1—3.)

H I R D E T M É N Y.

Van szerencsém a n. é. közönségnek tudomására adni, hogy az öreg posta utca és svájci utca sarkon álló házamban egy bolt s több lakszoba pineze és padlás bérbe adandó; mely lakást a bérlő folyó évi April 1-sőtől fogva, három egymás után következő évre, rendes alku és szerződés mellett átvethet.

Tolna, 1888. január 3-án.

Tisztelettel:
Tantos József.